

SOC 149: Sociologie sportu

Jarní semestr 2009

ZÁKLADNÍ INFORMACE:

Vyučující: Dino Numerato

Kontakt: 12387@mail.muni.cz

Konzultační hodiny: dle dohody

Termín výuky: 17.dubna, 24.dubna a 15. května, od 10:00 do 17.30

Místo výuky: učebna U 32

Forma výuky: 1+1

Počet kreditů: 6 ECTS

Ukončení kurzu: zápočet

Organizace kurzu: Kurz proběhne ve třech osmihodinových blocích, přičemž každý z těchto bloků bude rozdělen do čtyř devadesátiminutových částí, dvě z nich budou přednáškové, dvě z nich seminární. Termín konání jednotlivých přednášek a seminářů je uveden níže v *Rozpisu přednášek a seminářů*.

ANOTACE KURZU:

Kurz se zaměří na sociologické promýšlení sportu. Cílem kurzu je představit studentům historický vývoj sub-disciplíny sociologie sportu, seznámit je s klíčovými tématy, jež jsou v sociologii sportu diskutována, podat přehled o klíčových představitelích a konceptech teoretické sub-disciplíny a naznačit vazby mezi sociologií sportu a obecnou sociologickou teorií. V průběhu kurzu si tak studenti osvojí konceptuální nástroje k interpretaci a analýze vztahu mezi sportem a politikou, masovými médii, identitou, globalizací, občanskou společností a sociální stratifikací. Povinná četba bude založena především na anglicky psaných textech.

Sociology of sport

The course will be focussed on sociological understanding of sport. The objective of the course is to present the historical developments of the sports sociology sub-discipline, provide the students with the overview of key scholars, and theoretical concepts of the sub-discipline and outline the links between sports sociology and general sociological theory. The course will take place in three thematically specific sessions, during which particular attention will be given to the relationship between sports and politics, mass media, identity, globalisation, civil society, and social stratification. The list of compulsory readings will primarily be based on English-written literature.

POŽADAVKY A HODNOCENÍ:

Podmínkou pro absolvování kurzu, udělení zápočtu, je splnění následujících požadavků:

- 1) Odevzdávání příprav z povinné četby nejpozději dva dny před termínem konání kurzu, tj.:
  - * 1. příprava do 15. dubna
  - * 2. příprava do 22. dubna
  - * 3. příprava do 13. května
- 2) Prezentace referátu na vybrané téma (instrukce budou specifikovány na základě počtu přihlášených studentů do kurzu, v týdnu od 2. března)
- 3) Aktivní účast na seminářích
- 4) Vypracování závěrečného eseje v rozsahu 1200 – 1500 slov (instrukce budou specifikovány v průběhu kurzu) a jeho odevzdání nejpozději do 17. června

---

POZNÁMKY K ČETBĚ:

Vzhledem k nepravidelnosti konání přednášek a seminářů se očekává, že studentky a studenti kurzu jsou schopni rozvrhnout vlastní časové možnosti tak, aby požadované úkoly odevzdali v termínu.

Dokumenty jsou buď v ISu ve složce učební materiály, nebo dostupné na Internetu, buď skrze MU přes elektronické informační zdroje: <http://library.muni.cz/ezdroje/> a nakladatelství Blackwell, nebo po registraci na stránkách nakladatelství Sage.

Přístup k periodikům z nakladatelství Sage (např. *Journal of Sport and Social Issues*, *International Review for the Sociology of Sport, Body & Society*) je v současné chvíli k dispozici zdarma na internetu, a to po registrování na webových stránkách. **Možnost bezplatného přístupu končí 6. dubna 2009.** Více informací je k dispozici zde: <https://online.sagepub.com/cgi/register?registration=FT91544>

Četba k první přednášce je ve formátu djvu. Soubory lze prohlížet v prohlížeči Firefox nebo Internet Explorer po instalaci plug-inu, který je k dispozici ke stažení ve složce Studijní materiály.

Legenda k ikonám, jež se vztahují k četbě:

nakladatelství Sage: přístup zdarma do 6.4.2009

nakladatelství Blackwell: přístup přes fakultní knihovnu nebo <http://library.muni.cz/ezdroje/>

formát .djvu: nutná instalaci plug-inu

formát .pdf

ROZPIS PŘEDNÁŠEK A SEMINÁŘŮ:

1. A. Sociologie sportu: Historie disciplíny a konceptuální východiska (17. dubna dopoledne)

- PŘEDSTAVENÍ KURZU
- VZNIK A VÝVOJ SOCIOLOGIE SPORTU JAKO SVÉBYTNÉ SOCIOLOGICKÉ SUB-DISCIPLÍNY
- SPORT V DÍLE SOCIOLOGICKÝCH KLASIKŮ
- SOCIOLOGICKÁ REFLEXE VÝVOJE MODERNÍHO SPORTU

Povinná četba:

Donnelly, P. 2003. Sport and Social Theory In *Sport and Society: A Student Introduction*, edited by Houlihan, B., s. 11-27. London: SAGE.

Elias, N. & Dunning, E. 1986. The quest for excitement in leisure. In *Quest for excitement: Sport and leisure in the civilizing process*, edited by In Elias, N. & Dunning, E., s. 63-90. Oxford: Blackwell.

Doporučená četba:

Frey, J. H. and D. S. Eitzen 1991. Sport and Society. *Annual Review of Sociology* 17: 503-522.

Dunning, E. 2004. Sociology of Sport in the Balance: Critical Reflections on Some Recent and More Enduring Trends. *Sport in Society* 7: 1-24.

Rowe, D. 1998. PLAY UP: Rethinking Power and Resistance in Sport. *Journal of Sport and Social Issues* 22: 241-251.

Sekot, A. 2007. Sociologický pohled na sport: konceptuální východiska. *Česká kinantropologie* 11: 53-61.

1. B. Sport a sociální mechanismy (17. dubna odpoledne)

- SOCIÁLNÍ STATUS A SOCIÁLNÍ STRATIFIKACE
- SPOLEČENSKÁ EXKLUZE A INKLUZE
- SOCIÁLNÍ STRUKTURACE, POLE SPORTOVNÍ PRAXE A SYMBOLICKÁ POVAHA SPORTU
- SPORT A SOCIÁLNÍ IDENTITA

Povinná četba:

Collins, M. 2003. Social Exclusion from Sport and Leisure In *Sport and Society: A Student Introduction*, edited by Houlihan, B., 67-89. London: Sage.

Sugden, J. and A. Tomlinson 2000. Theorising Sport and Social Class In *Handbook of Sports Studies*, edited by Coakley, J. and E. Dunning, 309-321. London: Sage.

Doporučená četba:

Bourdieu, P. 1978. Sport and Social Class. *Social Science Information* 17: 819-840.

Clément, J. P. 1995. Contributions of the Sociology of Pierre Bourdieu to the Sociology of Sport. *Sociology of Sport Journal* 12: 147-157.

Stempel, C. 2005. Adult Participation Sports as Cultural Capital: A Test of Bourdieu's Theory of the Field of Sports. *International Review for the Sociology of Sport* 40: 411-432.

- Vaugrand, H. 2001. Pierre Bourdieu and Jean-Marie Brohm: Their Schemes of Intelligibility and Issues towards a Theory of Knowledge in the Sociology of Sport. *International Review for the Sociology of Sport* 36: 183-201.
- Wilson, T. C. 2002. The Paradox of Social Class and Sports Involvement: The Roles of Cultural and Economic Capital. *International Review for the Sociology of Sport* 37: 5-16.
- Pfister, G. 2003. Cultural Confrontations: German Turnen, Swedish Gymnastics and English Sport – European Diversity in Physical Activities from a Historical Perspective. *Culture, Sport, Society* 6: 61–91.

2. A. Sport a politika (24. dubna dopoledne)

- **PROPAGANDA, REZISTENCE, DIPLOMACIE**
- **SPORT A IDEOLOGIE**
- **SPORT A NÁRODNÍ IDENTITA**

Povinná četba:

- Laichman, M. 2005. Politika sportu a budování národa. *Revue pro média* 11.
- Roubal, P. 2003. Politics of Gymnastics: Mass Gymnastic Displays Under Communism in Central and Eastern Europe. *Body & Society* 9: 1-25.
- Šlesingerová, E. 2005. Vidět krásné. *Revue pro média* 11: 18-25.

Doporučená četba:

- časopis *Dějiny a současnost* 6/2006
- Fisher, P. 2002. Creating a Marxist-Leninist Cultural Identity: Women's Memories of the German Democratic Republic's Friedensfahrt Culture, Sport and Society. *Culture, Sport and Society* 5: 39–52.
- Girginov, V. 2004. Eastern European Sport: Nomen. *The International Journal of the History of Sport* 21: 690-709.
- Girginov, V. 2004. Totalitarian Sport: Towards an Understanding of Its Logic, Practice and Legacy *Totalitarian Movements and Political Religions* 5: 25-58.
- Keech, M. and B. Houlihan 1999. Sport and the End of Apartheid. *The Round Table* 349: 109-121.
- Děkanovský, J. 2008. *Sport, média a mýty*. Vimperk: Dokořán

2. B. Sport A občanská společnost (24. dubna odpoledne)

- **SPORT JAKO NNO?**
- **SPORT A SOCIÁLNÍ KAPITÁL**
- **SPORT A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ**

Povinná četba:

- Jarvie, G. 2003. Communitarianism, Sport and Social Capital. *International Review for the Sociology of Sport* 38: 139-153.
- Dyreson, M. 2001. Maybe It's Better to Bowl Alone: Sport, Community and Democracy in American Thought. *Sport in Society* 4: 19-30.
- Putnam, R. 1995. Bowling Alone: America's Declining Social Capital. *Journal of Democracy* 6: 65-78.

- Doporučená četba:**
- Allison, L. 1998. Sport and Civil Society. *Political Studies* 46: 709-726.
  - Atherley, K. 2006. Sport, Localism and Social Capital in Rural Western Australia. *Geographical Research* 44: 348-360.
  - Blackshaw, T. and J. Long 2005. What's the Big Idea? A Critical Exploration of the Concept of Social Capital and its Incorporation into Leisure Policy Discourse. *Leisure Studies* 24: 239-258.
  - Seippel, Ø. 2005. Sport, Civil Society and Social Integration: The Case of Norwegian Voluntary Sport Organizations. *Journal of Civil Society* 1: 247-265.
  - Seippel, Ø. 2006. Sport and Social Capital. *Acta Sociologica* 49: 169-183.

3. A. POLITICKÁ EKONOMIE SPORTU I. (15. května dopoledne)

- MÉDIA A SPORT
- KOMERCIONALIZACE SPORTU

Povinná četba:

- Whitson, D. 1998. Circuits of promotion: Media, marketing and the globalization of sport. In *MediaSport.*, edited by Wenner, L. s. 52-72. London: Routledge.
- Stead, D. 2003. Sport and the Media In *Sport and Society: A Student Introduction*, edited by Houlihan, B. s. 184-201, London: Sage.

Doporučená četba:

- Giulianotti, R. 2005. Sport Spectators and the Social Consequences of Commodification: Critical Perspectives from Scottish Football. *Journal of Sport and Social Issues* 29: 386-410.
- Law, A., J. Harvey and S. Kemp 2002. The Global Sport Mass Media Oligopoly: The Three Usual Suspects and More. *International Review for the Sociology of Sport* 37: 279-302.
- Magdalinski, T. and J. Nauright 2004. Commercialisation of the Modern Olympics In *The Commercialisation of Sport*, edited by Slack, T., 185-206. London: Routledge.

3. B. Politická ekonomie sportu II. (15. května odpoledne)

- GLOBALIZACE
- DETERRITORIALIZACE A POST-TERITORIALIZACE
- SPORTOVNÍ MEGA-UDÁLOSTI

Povinná četba:

- Horne, J. and W. Manzenreiter 2006. An Introduction to the Sociology of Sports Mega-events. *Sociological Review* 54: 1-24.
- . Sport and Globalisation. In *Sport & Society. A Student Introduction*, edited by B. Houlihan, 345-365. London: Sage.

Doporučená četba:

Farred, G. 2002. Long Distance Love: Growing Up a Liverpool Football Club Fan. *Journal of Sport and Social Issues* 26: 6-24.

Giulianotti, R. and R. Robertson 2004. The globalization of football: a study in the glocalization of the 'serious life'. *The British Journal of Sociology* 55: 545-568.

King, A. 1997. The Postmodernity of Football Hooliganism. *The British Journal of Sociology* 48: 576-593.

Xin Xu. 2006. Modernizing China in the Olympic Spotlight: China's National Identity and the 2008 Beijing Olympiad *The Sociological Review* 54: 90-107.

Waite, G. 2005. The 'Green' Games Sydney 2000 Played In *The Political Economy of Sport*, edited by Nauright, J. and K. S. Schimmel, 183-207. Basingstoke: Palgrave MacMillan.

SEZNAM VYBRANÉ ROZŠIŘUJÍCÍ LITERATURY:

V anglickém jazyce:

Coakley, J. and E. Dunning 2003. *Handbook of Sports Studies*. London: Sage

Dunning E. 1999. *Sport Matters. Sociological Studies of Sport, Violence and Civilization*. London, Routledge, 281 p.

Giulianotti, R. 2005. *Sport: A Critical Sociology*. Cambridge: Polity.

Guttman, A. 1978. *From Ritual to Record. The Nature of Modern Sport*. New York: Columbia University Press.

Hargreaves, J. (ed.) 1982. *Sport, Culture and Ideology*. London: Routledge.

Horne, J., G. Whannel and A. Tomlinson 1999. *Understanding Sport: An Introduction to the Sociological and Cultural Analysis of Sport*. London: Routledge.

Houlihan, B. 2003. *Sport and Society. A Student Introduction*. London: Sage.

Jarvie, G. 2006. *Sport, Culture And Society*. London: Routledge.

Maguire, J. A. (ed.) 2002. *Sport Worlds: A Sociological Perspective*. Champaign, IL: Human Kinetics.

Nauright, J. and K. S. Schimmel (eds.) 2005. *The political economy of sport*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Rowe, D. 1999. *Sport, Culture and the Media*. Philadelphia: Open University Press

Scruton, S. and A. Flintoff (eds.) 2002. *Gender and Sport: A Reader*. London: Routledge.

Slack, T. (ed.) 2004. *The Commercialisation of Sport*. London: Routledge.

Tomlinson, A. (ed.) 2006. *The Sport Studies Reader*. London: Routledge.

Tomlinson, A. 2002. *Power Games: a Critical Sociology of Sport*. London: Routledge.

Wenner, L. A. 1989. *Media, Sports, and Society*. London: Sage.

V českém nebo slovenském jazyce:

Čechák, V., Linhart, J. 1986. *Sociologie sportu*. Praha: Olympia.

Sekot, A. 2006. *Sociologie sportu*. Brno: Masarykova univerzita, Paido.

Slepička, P. 1990. *Sportovní diváctví*. Praha: Olympia, 1990.

Smolík, J. 2007. Politizace fotbalového chuligánství v České republice. Brno: Masarykova univerzita. *disertační práce*

Leška, D. 2005. *Sociológia športu*. Bratislava: ICM AGENCY

Slepičková, I. 2000. *Sport a volný čas*. Praha: Karolinum.

Sekot, A. (ed.), Leška, D. Oborný, J. a Jůva, V. 2004. *Sociální dimenze sportu*. Brno: Masarykova univerzita v Brně.

Veblen, T. 1999. *Teorie zahálčivé třídy*. Praha: Slon.

Periodika:

Sport in Society

International Review for the Sociology of Sport

Journal of Sport and Social Issue

Sociology of Sport Journal

[http://www.aafra.org:8081/ipac20/ipac.jsp?session=1M8DO30713171.41561&pr
ofile=mn&lang=eng&logout=true&startover=true](http://www.aafra.org:8081/ipac20/ipac.jsp?session=1M8DO30713171.41561&pr
ofile=mn&lang=eng&logout=true&startover=true)

Sociology of Sport Online

<http://physed.otago.ac.nz/sosol/contents.htm>

<http://www.playthegame.org/>